PRZEMYSŁ GRAFICZNY

ORGAN RADY POŁĄCZONYCH ORGANIZACJI PRZEMYSŁU GRAFICZNEGO W WARSZAWIE

REDAKCJA I ADMINISTRACJA WARSZAWA, ŚWIĘTOKRZYSKA 11 TELEFON 195-52 | WYCHODZI PIĄTEGO I DWUDZIESTEGO KAŻDEGO MIESIĄCA | KONTO W POCZTOWEJ KASIE OSZCZĘDNOŚCI 8765 W WARSZAWIE

ROK I | WARSZAWA, 5 MARCA 1924 | № 1

OD REDAKCJI

W momencie rozpoczęcia wydawnictwa „Przemysłu Graficznego", jako organu Rady Połączonych Organizacji Przemysłu Graficznego w Warszawie, uważamy za niezbędne dać historję powstania i działalności samej Rady.

W chwili powstawania Rady istniały w Warszawie następujące organizacje przemysłu graficznego: 1) Urząd Starszych Zgromadzenia Właścicieli Drukarń, 2) Stowarzyszenie Zakładów Graficznych, 3) Zjednoczenie Zakładów Graficznych i 4) Polski Związek Wydawców Dzienników i Czasopism.

Konieczność prowadzenia wspólnej pracy złączyła już w 1920 roku wymienione grupy dla zbiorowych narad z przedstawicielami pracowników odnośnie wysokości płac, urlopów i t. p. Był to jednakże stosunek luźny, polegający na doraźnem załatwianiu tylko najpilniejszych spraw.

Dopiero w roku 1921 powstaje jako stała instytucja „Rada Połączonych Organizacji Przemysłu Graficznego w Warszawie", w której wymienione wyżej organizacje wiążą się specjalnym statutem. Dodać należy, iż przy powstaniu Rady przyłączyło się do niej „Koło Właścicieli zakładów introligatorskich", lecz w roku 1922 usunęło się.

Pierwszym przewodniczącym Rady był ś. p. Bolesław Wierzbicki, który położył na tej placówce pracy wielkie zasługi. Pod Jego kierownictwem Rada wykonała szereg prac, które znakomicie dopomogły do utrwalenia się jej. Niestety, śmierć przerwała tę pożyteczną działalność.

Po śmierci ś. p. Bolesława Wierzbickiego, Rada ukonstytuowała się w następującym składzie: p. Witold Bogusławski — przedstawiciel „Urzędu Starszych Zgromadzenia Właścicieli Drukarń", p. Stanisław Strakacz — jego zastępca, p. Kazimierz Główczewski — przedstawiciel „Stowarzyszenia Zakładów Graficznych", p. Roman Laskauer — jego zastępca, p. Lucjan Bogusławski — przedstawiciel „Zjednoczenia Zakładów Graficznych", p. Leszek Straszewicz — jego zastępca, p. Mieczysław Niklewicz — przedstawiciel Polskiego Związku Wydawców Dzienników i Czasopism i p. Marceli Palemon Magnuski — jego zastępca. Przewodniczącym Rady jest p. Lucjan Bogusławski, zastępcą przewodniczącego — p. Witold Bogusławski.

Dotychczasowa działalność Rady polegała przedewszystkiem na unormowaniu stosunku z pracownikami przemysłu graficznego. Powstał opracowany przez Radę z jednej strony, a Związek Zawodowy Drukarzy, Odlewaczy Czcionek i Pokrewnych Zawodów z drugiej strony — pierwszy regulamin pracy w zakładach graficznych, przyjęty przez obie strony dnia 11 września 1922 i obowiązujący do dnia 10 lipca 1923. Po roku praktyki regulamin ten został zrewidowany i w dniu 11 lipca 1923 przyjęty jako obowiązujący przez Radę, oraz Związek Zawodowy Drukarzy i Pokrewnych Zawodów w Polsce i Związek Drukarzy Zjednoczenia Zawodowego Polskiego.

W zakresie stosunku do pracowników należy nadmienić, że przy Radzie funkcjonuje Komisja Rozjemcza, w skład której wchodzą również przedstawiciele pracowników. W myśl regulaminu żaden zatarg lokalny nie może pociągnąć za sobą strejku w zakładzie, zanim sprawa nie zostanie wniesioną przez jedną ze stron na Komisję Rozjemczą i poddaną jej orzeczeniu. Działalność Komisji w ciągu 3 lat okazała się nadzwyczajnie owocną w rezultaty, dzięki czemu Komisja cieszy się obecnie dużym autorytetem u obu stron zainteresowanych.

Rada przyjęła wybitny udział przy urządzaniu „Wystawy Drukarskiej“ w Kamienicy Baryczków w r. 1922, biorąc na siebie łącznie ze Związkiem Księgarzy i Wydawców pokrycie całego ewentualnego deficytu wystawy. Przedstawiciel Rady, p. Witold Bogusławski, został skarbnikiem komitetu wystawowego i prowadził sprawy finansowe wystawy aż do chwili ostatecznego zamknięcia rachunków. Członkowie Rady, ś. p. Bolesław Wierzbicki i p. Witold Bogusławski (w imieniu firmy Jan Cotty), wspomogli osobiście wystawę, wykonywując bardzo kosztowne druki bezinteresownie.

Niezależnie od wymienionych prac na gruncie warszawskim, Rada nawiązała kontakt z organizacjami wszystkich dzielnic Polski dla stworzenia „Centralnego Związku Przemysłu Graficznego“, któryby objął jako teren działalności całą Polskę, a którego celem byłaby stopniowa likwidacja odrębności dzielnicowych w przemyśle graficznym, jako pozostałości historycznych i stworzenie nowych, koniecznych dla jego przyszłego rozwoju, warunków.

Praca ta, dzięki całkowitemu zrozumieniu jej konieczności przez organizacje dzielnicowe, jest na dobrej drodze. W końcu ubiegłego roku odbył się zjazd w Warszawie, na którym został ułożony projekt statutu i obrany został tymczasowy Komitet Organizacyjny. W najbliższym czasie zaznajomimy Czytelników naszych szczegółowo z tą tak ważną dla przemysłu graficznego sprawą.

Rosnący wciąż zakres działalności Rady wymaga zwiększonych środków działania. Koniecznem stało się nawiązanie jaknajbliższego kontaktu pomiędzy Radą a przemysłem. Właściciel zakładu graficznego winien mieć szczegółowe informacje o wszystkich pracach i zamierzeniach Rady, zaś Rada musi wiedzieć, jakie potrzeby uważane są przez tegoż właściciela za najważniejsze i najpilniejsze. Zbliżający się okres reformy walutowej może postawić nasz przemysł wobec tak ciężkich zadań, które tylko wspólna, zgodna i rozumna praca rozwiązać będzie w stanie.

Jako wyraz tej potrzeby czasu powstaje organ Rady — „Przemysł Graficzny“. Czytelnicy winni w nim znaleźć pomoc w swej pracy zawodowej, rady, wskazówki i wyjaśnienia wszystkich kwestyj wątpliwych lub spornych, zaś redakcja winna znaleźć poparcie Czytelników w tej formie, by się do niej po tę właśnie pomoc, rady czy wskazówki zwracali.

PODWYŻKA CŁA NA PAPIER

W pierwszych dniach lutego r. b. ukazała się w prasie wiadomość o uchwale Komitetu Celnego, mocą której zaaprobowany został zgłoszony przez przedstawiciela Centralnego Związku Polskiego Przemysłu, Górnictwa, Handlu i Finansów (a zarazem właściciela papierni „Mirków“), p. E. Natansona, projekt podwyższenia cła na papiery drukowe wwożone do kraju.

Powyższa uchwała Komitetu Celnego, w którym nie są reprezentowani spożywcy papieru, t. j. drukarze, wydawcy dzienników i książek oraz przedstawiciele umysłowości, w ruchu wydawniczym zainteresowani, — a więc niewątpliwie zbyt jednostronna, wywołała odruchy sprzeciwu.

Po zbadaniu szczegółów sprawy przez „Radę Połączonych Organizacyj Przemysłu Graficznego w Warszawie“ opracowany został memorjał, przedstawiający sytuację obecną w przemyśle graficznym i uzasadniający zastrzeżenia, jakie w kołach naszego przemysłu wzbudził projekt podwyższenia cła, który w konsekwencji spowodowałby podrożenie papieru krajowego, nie dając żadnych gwarancji dostosowania wytwórczości papierni polskich do potrzeb rynku wewnętrznego.

Z memorjałami wystąpiły również: „Polski Związek Wydawców Dzienników i Czasopism“, „Związek Polskich Księgarzy Wydawców“. Syndykat Dziennikarzy Warszawskich“ i „Związek Dziennikarzy i Literatów“.

Memorjały te przedstawiciele wyszczególnionych organizacyj złożyli na ręce p. Prezesa Rady Ministrów i Ministra Skarbu Wł. Grabskiego oraz p. Ministra Przemysłu i Handlu inż. Kiedronia, uzyskując zapewnienie, że przed powzięciem przez Rząd ostatecznej decyzji w sprawie projektowanej zwyżki cła na papier zwołaną zostanie konferencja porozumiewawcza, w której rzecznicy stron obu, t. j. wytwórcy i spożywcy papieru racje swe przedstawić będą mogli.

P. Lucjan Bogusławski, prezes „Rady Połączonych Organizacyj Przemysłu Graficznego“, zgłosił przytem wniosek, aby na konferencję tę zostali również zaproszeni przedstawiciele przemysłu graficznego i wydawniczego z Poznańskiego i Małopolski.

W dniu 15-go lutego r. b. rzeczona konferencja odbyła się w Ministerstwie Przemysłu i Handlu pod przewodnictwem prof. inż. St. Okolskiego. Udział w niej wzięli: z ramienia Dep. Przemysłowego Ministerstwa Przemysłu i Handlu—inż. Stanisławski; z ramienia Wydziału Taryfowo-Celnego Min. Przemysłu i H. — p. Królikowski; z ramie-

nia Ministerstwa Skarbu — p. Danielewicz; z ramienia Wydziału Prasowego Min. Spraw Wewnętrznych — p. M. Wańkowicz; z Min. Pracy i Op. Społ. — pp. Ulanowski i Eichhorn; z ramienia Centralnego Związku Polsk. Przem. Górn. Handlu i Finansów — dyr. poseł Andrzej Wierzbicki. Związek Papierni Polskich reprezentowali pp.: H. Steinhagen, H. Karpiński, A. Hoecke, T. Czerniejewski i Sioda (Bydgoska Fabryka Papieru), „Radę Połączonych Organizacyj Przemysłu Graficznego w Warszawie“ — p. L. Bogusławski, „Polski Związek Wydawców Dzienników i Czasopism“—pp. M. Niklewicz i M. P. Magnuski, „Związek Księgarzy-Wydawców“ i „Związek Księgarzy“ — pp. Z. Arct, J. Mortkowicz i G. Wolff, „Syndykat Dziennikarzy“ i „Związek Dziennikarzy i Literatów“ — p. Z. Dębicki. Organizacje przemysłu graficznego i wydawniczego pozostałych dzielnic reprezentowane były przez pp. W. Anczyca i Dr. J. Muszyńskiego (Kraków), dyr. E. Pawłowskiego (Poznań) i p. L. Wiśniewskiego (Lwów).

Porządek obrad obejmował:

1) Zreferowanie przebiegu obrad nad sprawą papierniczą w Komitecie Celnym w dn. 29 stycznia r. b.

2) Położenie przemysłu papierniczego.

3) Położenie przemysłu graficznego.

4) Położenie przemysłu wydawniczego.

5) Przesilenie wśród pracowników umysłowych przemysłu wydawniczego.

6) Uzgodnienie wniosków.

Po zagajeniu przez przewodniczącego, prof. S. Okolskiego, który oznajmił, iż konferencja zwołaną jest w celu wysłuchania zdania spożywców papieru o zamierzonem podwyższeniu cła na papier — wobec jednostronnego załatwienia sprawy tej przez Komitet Celny, przedstawiciel Wydz. Taryfowo-Celnego Min. Przemysłu i Handlu, p. Królikowski, oświadczył, iż w myśl wniosku zgłoszonego przez p. E. Natansona, Komitet Celny wypowiedział się w dn. 29.I r. b. za przeniesieniem papierów drukowych z ulgowej taryfy, wynoszącej 20% cła w złocie, do 75%.

Obszernie opracowany referat o położeniu przemysłu papierniczego wygłosił p. inż. H. Karpiński. Sytuację w przemyśle graficznym referowali pp. L. Bogusławski i W. Anczyc; o położeniu przemysłu wydawniczego mówili pp. M. Niklewicz, G. Wolff i Z. Arct; przesilenie wśród pracowników umysłowych przemysłu wydawniczego zobrazował p. Z. Dębicki.

Przy każdym punkcie porządku dziennego wywiązywała się ożywiona dyskusja, w której wielokrotnie zabierali głos pp. Karpiński, Steinhagen, Niklewicz, Wierzbicki, Okolski, Bogusławski, Anczyc, Pawłowski, Muszyński, Królikowski, Wolff i Mortkowicz i Ulanowski. Obrady trwały od godz. 11-tej rano do 3-ej i od 5-tej do 10-tej wieczorem.

W rezultacie zarówno producenci, jak i konsumenci papieru, doszli do porozumienia. Cło na papier w pewnym stopniu postanowiono podwyższyć, zaś przedstawiciele producentów papieru w imieniu fabryk: Myszkowskiej, Włocławskiej i Pabjanickiej, jako głównych dostarczycielek papieru drukowego na rynku polskim, podjęli się zagwarantować spożywcom papieru, iż podwyższenie cła nie wywoła podrożenia papierów drukowych na rynku.

W celu ostatecznego ustalenia warunków porozumienia wyznaczono na dzień 18-go lutego ostateczną konferencję w Ministerstwie Przemysłu i Handlu.

Zebrani w dniu tym, o godz. 12-tej, w obecności p. inż. Stanisławskiego (Min. Przemysłu i Handlu) i p. Królikowskiego (Wydz. Taryf.-Celny) pp. T. Czerniejewski, Hoecke, H. Karpiński i Steinhagen oraz Z. Arct, M. Niklewicz i J. Mortkowicz — po dyskusji jednomyślnie postanowili wyrazić zgodę na podniesienie mnożnika celnego na papiery drukowe z 20% na 40% cła w złocie i ustalili klucz kalkulacyjny 1 klg. papieru przy cenie 40 groszy za klg., od zmian w poszczególnych pozycjach obliczeniowych którego to klucza uzależnia się dalsze zwyżki lub zniżki ceny papierów drukowych, wyrabianych przez papiernie w Myszkowie, Włocławku i Pabjanicach.

Ugoda powyższa zaprotokułowaną została przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu.

KOSZTY ROBOCIZNY W PRZEMYŚLE DRUKARSKIM PRZED WOJNĄ I OBECNIE

Wiele i często mówi się u nas o cenach przedwojennych i porównywa się je z obecnemi, niestety jednak, bardzo rzadko robi się dokładne obliczenia.

Ile kosztowała robocizna przed wojną i ile kosztuje obecnie? Samo porównanie płac nie wystarcza. W tym czasie powstały takie zmiany, jak zmniejszenie czasu pracy, urlopy, kasa chorych i t. p. Wpłynęły one bardzo poważnie na powiększenie kosztów robocizny, lecz bez szczegółowego rachunku trudno tę różnicę ocenić. Ze względu na ważność sprawy, Rada wydała pracę p. t. „Koszty Robocizny w przemyśle drukarskim przed wojną i obecnie“, z dokładnem obliczeniem kosztów i wartości obecnej robocizny w porównaniu z przedwojennemi.

Pracę tę winien poznać każdy właściciel zakładu graficznego, gdyż omawiana w niej sprawa ma bardzo doniosłe znaczenie, zaś dalszy jej rozwój jest w znacznym stopniu zależny od zbiorowej opinji przedstawicieli przemysłu graficznego.

OKÓLNIKI
RADY POŁĄCZONYCH ORGANIZACJI PRZEMYSŁU GRAFICZNEGO W WARSZAWIE

KOMISJA CENNIKOWA

składająca się z przedstawicieli Rady Połączonych Organizacji Przemysłu Graficznego z jednej strony i przedstawicieli Związków Zawodowych pracowników drukarskich z drugiej—na posiedzeniu w dniu 3 marca 1924 r. uchwaliła obowiązujące dotychczas minimum dla pracowników drukarń, litografji, cynkografji i introligatorni od dn. 5/III obniżyć o 0,23 proc.

ZAWÓD	Minimum od 5.III. 1924	Za godzinę pracy
DRUKARNIA:		
Składacze.	152.995.000	3.325 980
Maszyniści	152.995.000	3 325.980
Pedalarze.	114.745.000	2.494.490
Nakładacze wykwalifikowani . .	76.495.000	1.662.990
Odbieraczki	18.360.000	399.120
Pomocnik drukarski wykwalifikow.	76.495.000	1.662.990
LITOGRAFJA:		
Maszyniści	152.995.000	3 325 980
Umdrukierzy	152.995.000	3.325.980
Rysownicy (grawerzy i chromolitografowie)	152 995.000	3.325.980
Nakładaczki.	61.195.000	1.330.390
Odbieraczki	22.950.000	498.895
Szlifierze	76.495.000	1.662.990
Bronzownicy	76.495.000	1.662.990
CYNKOGRAFJA:		
Fotograf siatkowy.	152.995.000	3.325 980
„ kreskowy	130.045.000	2.827.080
Kopiści	130 045.000	2.827.080
Trawiacze	152.995.000	3.325.980
Retuszerzy	152.995.000	3 325.980
Efekciarki.	107.095.000	2 328.185
Korektorzy	152.995.000	3.325.980
Monterzy (wykwalifik. stolarze). .	107.095.000	2.328 185
INTROLIGATORNIA:		
I a) kategorja męska	152.995.000	3.325.980
I b) „ „	142.285.000	3.093.160
II kategorja męska	130.045.000	2.827.080
III „ „	91.795.000	1.995.585
I „ żeńska	84.145.000	1.829.290
II „ „	53 550 000	1.164.090
III „ „	26.010.000	565.415
IV „ „	15.300.000	332.600

Sekretarjat "Rady Połączonych Organizacji Przemysłu Graficznego" mieści się w Warszawie, ul. Marszałkowska 143, m. 12, telefon 87-67 (lokal "Towarzystwa zakupów dla przemysłu graficznego"). Godziny urzędowe: codziennie 6—8 wieczorem.

KRONIKA

DO SZANOWNYCH ZARZĄDÓW ORGANIZACJI PRZEMYSŁU GRAFICZNEGO W POLSCE.

Zwracamy się do pokrewnych organizacji przemysłu graficznego w Polsce z gorącą prośbą o stałe, regularne nadsyłanie do Redakcji wiadomości o ustalonych każdorazowo płacach pracowników wykwalifikowanych, tablicę porównawczą których będziemy umieszczali na łamach „Przemysłu Graficznego".

REWIZJA REGULAMINU PRACY W ZAKŁADACH GRAFICZNYCH.

Zwracamy się do kolegów z prośbą o nadsyłanie pod adresem Redakcji swych uwag i propozycyj zmian lub uzupełnień obecnego regulaminu. Z materjałem w ten sposób zebranym, zaznajomimy ogół czytelników, zaś dla samej Rady będzie on służył jako wyraz opinji przemysłu graficznego przy pertraktacjach z przedstawicielami pracowników.

SKŁADANIE ZEZNAŃ O DOCHODZIE

Ministerjum skarbu komunikuje, że termin składania zeznań o dochodzie do wymiaru podatku dochodowego na rok 1924, dla osób fizycznych i spadków wakujących został przesunięty do 23 kwietnia r. b.

Dla osób prawnych obowiązuje w roku 1924 termin ustawowy, który kończy się w dniu 1 maja.

KOSZTY UTRZYMANIA W WARSZAWIE.

Wiadomości statystyczne Nr. 3 z dn. 4/2 1924 r. podają następujące wskaźniki złote:

rok	1914 koszt utrzymania w złocie =	1
16.31.XII	1923 „ „ „	0,809
1.15.I	1924 „ „ „	1,087
16.31.I	1924 „ „ „	1,282

Koszt utrzymania obejmuje dziennie koszty 38 artykułów i usług, stanowiących zasadnicze pozycje budżetu rodziny robotniczej, złożonej z 4 osób i przyjętych w oznaczonych normach za podstawę do obliczeń.

Wskaźnik, przy podstawie 1914 r. = 1, oznacza, ile razy koszty w danym okresie wzrosły w porównaniu z rokiem 1914.

WSKAZÓWKI DLA PŁATNIKÓW PODATKU DOCHODOWEGO.

Wobec braku wydawnictwa, któreby zawierało przystępną wykładnię przepisów o państwowym podatku dochodowym, oraz odnośne przepisy zebrane w jedną całość, naczelnik wydziału departamentu podatków ministerjum skarbu p. Marjan Dunajewski i starszy referent tego departamentu p. August Urban opracowali broszurę p. t. „Wskazówki praktyczne dla płatników państwowego podatku dochodowego". Broszura ta służyć będzie za podręcznik informacyjny i przewodnik zarówno dla płatników jak władz skarbowych, zwłaszcza, że poza popularną wykładnią, niezbędnemi wyjaśnieniami i odpowiedniemi przykładami, zawierać będzie ujęte w jednolity tekst wszystkie przepisy o państwowym podatku dochodowym.

Broszura ukaże się w druku w niedługim czasie. Zamówienia kierować należy do p. M. Dunajewskiego (Warszawa, Rymarska 3 pokój 53, departament podatków ministerjum skarbu).

OPŁATY STEMPLOWE.

Z dniem 1 stycznia 1924 r. zaczęło obowiązywać Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 18 grudnia 1923 r. w przedmiocie wykonania ustawy o zastosowaniu stałej jednostki w zakresie opłat stemplowych (Dz. Ust. Rz. Pol. Nr. 134/1923 poz 1115).

§ 9 Rozporządzenia opiewa:

Uiszczenia należności, (stemplowych prz. Red.) obliczonych na zasadzie rozporządzenia niniejszego we frankach złotych, uskutecznia się w markach polskich według wartości franka złotego w dniu uiszczenia należności.

Jeśli z przeliczenia należnej sumy franków złotych na marki polskie, dokonanego przy wpłacie należności, wyniknie suma marek polskich niepodzielna przez dziesięć tysięcy, a zarazem cztery ostatnie cyfry tworzą 5.000 lub więcej, to zaokrągla się ją wzwyż do kwoty podzielnej przez dziesięć tysięcy; jeśli ostatnie cztery cyfry tworzą liczbę niższą niż 5.000, to cyfry te zastępuje się zerami.

Przepis powyższy o zaokrągleniu kwot, wyrażonych w markach polskich, stosuje się również przy obliczaniu tych opłat stemplowych, które nie ulegają przeliczeniu na franki złote; wyjątek stanowi opłata stemplowa od czeków.

AKCJA OSZCZĘDNOŚCIOWA RZĄDU.

W dniach 20 i 23 b. m. odbyły się w Prezydjum Rady Ministrów pod przewodnictwem nadzwyczajnego komisarza oszczędnościowego, wojewody St. Moskalewskiego, organizacyjne posiedzenia wyłonionych przez Państwową Radę Oszczędnościową: 1) komisji przedsiębiorstw państwowych, 2) komisji reform administracji organizacji pracy. Pierwsza z nich postanowiła podzielić pracę między 10 podkomisji, obejmujących następujące działy: 1) wytwórnie kolejowe i żeglugi (przewodniczący wicemarszałek Sejmu p. Moraczewski), 2) wytwórnie i warsztaty wojskowe (przew. pos. Romocki) 3) kopalnictwo (przew. poseł Sykała), 4) lasy i majątki rolne (przew. wicemarszałek sejmu poseł Poniatowski), 5) drukarnie państwowe i zakłady graficzne (przewodn. poseł Holeksa), 6) urządzenia radjotelegraficzne i wytwórnia aparatów tele-

graficznych (przew. inż. Tołłoczko), 7) dział chemiczny (przewodniczący prof. inż. Smoleński), 8) zakłady kredytowe (przewodniczący dr. A. Rząd), 9) zdrojowiska (przewodn. dyr. Br. Barylski), 10) Intendentura.

W pracach wymienionych podkomisji wezmą czynny udział fachowcy, wyznaczeni przez stałą delegację zrzeszeń technicznych.

Z PAŃSTWOWYCH ZAKŁADÓW GRAFICZNYCH.

W ostatnich dniach pojawił się w prasie codziennej szereg artykułów o wykryciu wielkich nadużyć w Państwowych Zakładach Graficznych.

W związku z powyższem powołane zostały dwie komisje rządowe.

W interesie publicznym uważamy za konieczne opublikowanie rezultatów prac obu komisji. Będzie to poniekąd rękojmią, że Rząd zamierza przeprowadzić rzeczywistą sanację obecnych stosunków.

Niezależnie od sprawy nadużyć, cała dotychczasowa działalność P. G. Z. wymaga wszechstronnej oceny i redakcja „Przemysłu Graficznego" w najbliższym czasie omówi ją obszernie.

KURS URZĘDOWY FRANKA ZŁOTEGO

1/1—1.220.000	16/1—1.900.000	1/2—1.840.000	16/2—1.800.000
2 „—1.220.000	17 „—1.900.000	2 „—1.830.000	17 „—1.800.000
3 „—2.230.000	18 „—1 900.000	3 „—1.830.000	18 „—1.800.000
4 „—1 230.000	19 „—1.900.000	4 „—1.830.000	19 „—1.800.000
5 „—1.280 000	20 „—1.890.000	5 „—1 830.000	20 „—1.800 000
6 „—1.390.000	21 „—1.900.000	6 „—1 810 000	21 „—1.800.000
7 „—1.410.000	22 „—1.900.000	7 „—1.800.000	22 „—1.800.000
8 „—1.410.000	23 „—1.890 000	8 „—1.800.000	23 „—1.800.000
9 „—1.580.000	24 „—1 900.000	9 „—1.800.000	24 „—1.800.000
10 „—1.950.000	25 „—1.910.000	10 „—1.800 000	25 „—1.800.000
11 „—1.910.000	26 „—1.910.000	11 „—1.800.000	26 „—1.800.000
12 „—1.900.000	27 „—1.920.000	12 „—1.800 000	27 „—1.800.000
13 „—1.890.000	28 „—1.920.000	13 „—1.800.000	28 „—1.800 000
14 „—1.890.000	29 „—1.920.000	14 „—1.800 000	29 „—1.800.000
15 „—1.890 000	30 „—1.910.000	15 „—1.800.000	
	31 „—1 900.000		

KURS ŚREDNI FRANKA SZWAJCARSKIEGO

1/1— —	16/1—1.699.250	1/2—1.622.500	16/2—1.622.250
2 „—1.118.500	17 „—1.702.250	2 „— —	17 „— —
3 „—1.175.000	18 „—1.704.500	3 „— —	18 „—1.621.600
4 „—1.245.000	19 „—1.704.250	4 „—1.588.000	19 „—1.615.000
5 „—1.274.000	20 „— —	5 „—1.585.000	20 „—1.615.000
6 „— —	21 „—1.707.000	6 „—1 581.000	21 „—1.613.500
7 „—1.428 000	22 „—1 705.250	7 „—1.606.000	22 „—1.620.000
8 „—1.762.000	23 „—1.706.000	8 „—1.635.000	23 „—1.615.000
9 „—1.717.000	24 „—1.716.000	9 „—1.624.125	24 „— —
10 „—1.717.000	25 „—1.716.000	10 „— —	25 „—1.617.500
11 „—1.717.000	26 „—1.715.500	11 „—1.625.000	26 „—1.615 500
12 „—1.726.000	27 „— —	12 „—1.621.750	27 „—1.615.000
13 „— —	28 „—1.701.000	13 „—1.622.625	28 „—1.615.000
14 „—1.720.500	29 „—1.687.500	14 „—1.623.625	29 „—1.615.000
15 „—1.705.000	30 „—1.600.000		
	31 „—1.610.000		

ODPOWIEDZI REDAKCJI.

K. KOPYTOWSKI W WARSZAWIE. Obecny stan prac dla zorganizowania Centralnego Związku Przemysłu Graficznego w Polsce będzie obszernie podany w następnym numerze „Przemysłu Graficznego".

L. WIŚNIEWSKI WE LWOWIE. Szczegółowe obliczenia zarobków pracowników drukarskich przy gazetach podamy w następnym numerze „Przemysłu Graficznego".

CENY ARTYKUŁÓW UŻYWANYCH W PRZEMYŚLE GRAFICZNYM W WOLNYM HANDLU HURTOWYM

NAZWA ARTYKUŁU	1/III 1924 za 1 klg. Złp	gr.
PAPIERY:		
Kancelaryjny bezdrzewny	1	—
„ drzewny	—	58
Drukowy matowy	—	45
„ satynowany	—	51
„ ilustracyjny	—	60
Albumowy	—	65
Pocztówkowy kancelaryjny	1	10
„ drzewny	—	70
Bristol	1	70
Czerpany	2	50
Kredowy	2	—
Skoroszytowy	—	90
Pakowy angielski	—	65
Listowy	1	50
Pelour	1	80
Gazetowy rotacyjny	—	42
Słomkowy	—	55
FARBY CZARNE:		
Rotacyjna	1	05
Gazetowa	1	15
„ w puszkach	1	25
Dziełowa I	2	90
„ extra	4	15
Akcydensowa I	6	—
II	5	40
Ilustracyjna 000	9	30
„ 00	8	80
„ 0	8	30
Piórowa I	11	30
„ II	8	05
„ do ręcznych pras	12	10
Umdrukowa	11	30
FARBY BIAŁE:		
Biel przezroczysta	4	25
„ kryjąca	3	70
„ kremserska	4	15
FARBY NIEBIESKIE:		
Milori	13	80
Cesarska	6	40
Paryska	13	80
Niebieska afiszowa	9	60
„ z połyskiem	13	80
Seledynowa laka	19	15
Niebieska trójbarwna	24	90
FARBY BRONZOWE:		
Sepia	3	20
Ugier	3	20
Terra di Sienna	3	20
FARBY ŻÓŁTE:		
Chrom I (jasny śr.)	6	10
Chrom II	4	40
Żółta afiszowa	4	40
„ trójbarwna	12	40
FARBY CZERWONE:		
Cynober sztuczny	9	55
Viktorja laka	7	60
Czerwona afiszowa	7	60

NAZWA ARTYKUŁU	1/III 1924 za 1 klg. Złp.	gr.
Uniwersal	12	20
Turecka	9	55
Helios	12	65
Karmin	20	70
Monopol	9	55
Kosmos	13	—
Geranium-carmin	24	95
Krapp	20	70
Czerwona trójbarwna	21	15
FARBY FIOLETOWE:		
Fioletowa afiszowa	10	60
Kopiowa fioletowa	27	80
Fioletowa średnia	18	40
„ czerwonawa	20	70
„ niebieskawa	16	30
FARBY ZIELONE:		
Zielona jedwabna	8	60
„ afiszowa	8	60
„ viridin	16	30
METALE:		
Ołów miękki hutniczy 2 razy przetapiany	—	35
Cyna Banka	7	20
Antymon Regulus	4	—
Metal do maszyn do składania	—	95
angielski	—	88
SMARY:		
Nafta	—	33
Oliwa do motoru	—	34
Benzyna	—	62
POKOST:		
Pokost słaby	2	90
„ średni	3	—
„ mocny	3	10
MASA WALCOWA:		
Masa walcowa krajowa słaba	5	20
„ „ „ mocna	4	95
„ „ z domieszką	6	10
FILCE do maszyn rotacyjnych szer 175 cm. grub. 3 mm. mtr.	60	—
CERATA do maszyn litograf. cienka szer. 132 cm. metr	7	—
gruba „ 120 „ „	22	—
„ „ 132 „ „	24	20
TAŚMA do maszyn płask. 4 mm.	—	06
„ „ „ rotac. „	—	60
SZMATY do czyszczenia maszyn klg.	—	76
NUMERATORY nowe ręczne aut. 4 zmian 6 cyfr sztuka	75	—
5 „ „	70	—
MATRYCE do stereotypji suche o form. 48×65 cm. szt.	—	60
„ „ 52×70 „ „	—	70
LINJE mosiężne cienkie, kropkowane i półtłuste klg.	14	—

CZCIONKI:

KEGEL	do 15 kg. Za kilogram ZŁP.	powyżej 250 kg. Za kilogram ZŁP.
Perl 5	6.45	—.—
Nonparel 6—7	6.10	4.75
Petit 8—9	5.45	4.10
Garmont 10—11	4.85	3.50
Cycero 12	4.50	3.25

CENY PISM TYTUŁOWYCH W KOMPLETACH OD 6 P. DO 72 P.

6 punkt. za kg.	7.40 ZŁP.	24 „ „ „	5.25 „
8 „ „ „	6.45 „	28 „ „ „	5.45 „
10 „ „ „	5.50 „	36 „ „ „	5.25 „
12 „ „ „	5.50 „	48 „ „ „	5.25 „
16 „ „ „	5.50 „	60 „ „ „	4.95 „
20 „ „ „	5.25 „	72 „ „ „	4.95 „

PRENUMERATA KWARTALNIE: Z PRZESYŁKĄ POCZTOWĄ MK. 5.000.000 — ZESZYT POJEDYŃCZY MK. 1.000.000. — OGŁOSZENIA ZA TEKSTEM 1/1 STRONA 200.000.000 — 1/2 STR. 125.000.000 — 1/4 STR. 70.000.000 — 1/8 STR. 40.000.000. — 1/16 STR. 25.000.000 — POSZUKIWANIE I OFIAROWANIE PRACY 50% TANIEJ.

SPECJALNOŚĆ! KOMPLETNE URZĄDZENIA ZAKŁADÓW GRAFICZNYCH, LITOGRAFICZNYCH I INTROLIGATORSKICH

Redaktor i wydawca: LUCJAN BOGUSŁAWSKI. Druk L. Bogusławskiego w Warszawie.